

ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ВИМІР РОЛІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ СПІЛЬНОТИ У ПРОТИДІЇ УКРАЇНОЮ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ

Бузаров А. І.,

*кандидат філософських наук,
докторант*

*Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса
Національної академії наук України;*

*дослідник кафедри державного управління і політичних наук
факультету соціальних і гуманітарних наук*

Клайпедського університету (Литва)

ORCID ID: 0009-0009-5085-8340

buzarov.andrey@gmail.com

У статті розглядається комплексність, багатомірність ролі та підтримки України з боку Євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії. Україна перебуває у стані війни з росією понад десять років. Наслідки російського вторгнення є значними для системи міжнародної безпеки. Україна як держава, як суб'єкт міжнародних відносин, як історичний феномен бореться за своє існування. Автор статті підкреслює, що Збройні сили України та єдність української нації є орієнтирами для наших міжнародних союзників та партнерів, які підтримують і надають допомогу. Потреба у вивченні таких аспектів зумовлює необхідність наукової концептуалізації історії взаємодії України та Євроатлантичної спільноти. З'ясовано, що російсько-українська війна має міжцивілізаційний характер, повномасштабне вторгнення триває майже три роки і тому виходить за пересічні терміни сучасних воєн. Нами розглянуто цивілізаційний та екзистенційний виміри цієї війни, а також роль євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії. В умовах об'єктивної поточної геополітичної ситуації безальтернативним для України є європейська та євроатлантична інтеграція, а взаємодія із євроатлантичною спільнотою становить взаємовигідний процес. Оскільки росія становить пряму загрозу євроатлантичній ліберальній спільноті, то внаслідок цього вперше в національній історії України отримано систематичну ресурсну, військово-технічну, інформаційну та морально-політичну підтримку демократичних країн Заходу. У подальшому варто приділяти більше уваги концептуалізації зовнішньої підтримки та національній стійкості, що сприятиме збереженню української держави та її інтеграції в євроатлантичний безпековий простір.

Ключові слова: взаємодія, екзистенційний вимір, Євроатлантична спільнота, міжнародна безпека, російсько-українська війна, підтримка демократичних країн, протидія російській агресії.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Сьогодні загально визнано те, що війна РФ проти України є екзистенційною – буттєвою. Україна як держава, як суб'єкт міжнародних відносин, як історичний феномен бореться за своє існування. Цей факт визнаний на державному, науковому та міжнародному рівнях. Складовими національної стійкості є Збройні Сили України та єдність української нації. Саме ці фактори є орієнтирами для наших міжнародних союзників та партнерів, які з перших днів війни підтримують Україну. При цьому мотивація їх підтримки багатомірна. Наприклад, боротьба ліберальної демократичної частини світу з поширенням авторитаризму, одним із проявів якого є РФ, є однією із причин допомоги Україні Євроатлантичною спільнотою, яку можна вважати стовпом міжнародної мобілізації на підтримку України.

Специфіка відносин України та Євроатлантичної спільноти становить значний інтерес в контексті політичних аспектів їхньої взаємодії на всіх її етапах. Повномасштабна агресія РФ проти України у лютому 2022 р. значною мірою збільшила цей інтерес в силу зміни перспективи гарантування безпеки та оборони Євроатлантичного простору. Наслідки російського вторгнення в Україну є значними для системи міжнародної безпеки. Проте реакція держав Євроатлантичної спільноти мала свої особливості та тенденції. Фактично ця реакція пройшла декілька етапів та еволюціонувала від

довоєнного військово-політичного співробітництва до союзних відносин після лютого 2022 р. Цей підтекст зумовлює комплексність поняття «підтримка» або «допомога» та ту роль, яку відіграють Євроатлантичні структури в умовах екзистенційної війни України. У такій ситуації роль та підтримка Євроатлантичної спільноти України в умовах агресії також має більш глибоке, екзистенційне значення ніж здається на перший погляд. Сучасна війна РФ проти України має міжцивілізаційний характер, триває вже понад десять років, що виходить за пересічні терміни сучасних воєн. Потреба у вивченні таких аспектів зумовлює необхідність наукової концептуалізації історії взаємодії України та Євроатлантичної спільноти.

Мета дослідження – обґрунтувати комплексність, багатомірність ролі та підтримки України з боку Євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії, виявивши її структуру, зв'язки, які виникають у ході взаємодії, а також наслідки для міжнародних систем та глобального розвитку. Аналіз динаміки взаємодії двосторонніх відносин сприятиме виробленню оптимального формату майбутньої стратегії позиціонування України в Євроатлантичному просторі.

Виклад основного матеріалу. *Цивілізаційний та екзистенційний виміри російсько-української війни.* Історичність та трагічність подій, які переживає Українська держава, важко описати науковою мовою. Проте складові цієї війни з історичної точки зору чітко виокремлені українськими істориками. «Це війна за нашу державну й національну Незалежність, оскільки вона має дати відповідь на гамлетівське питання: бути чи не бути? У цьому сенсі вона продукує очевидну аналогію з війною за незалежність США (American War of Independence) 1775–1783 pp., але, звичайно, суттєво відрізняється соціо- й етнокультурними макроконтекстами та передумовами, історичною добою і геополітичним простором. Насамкінець доречно означити й інші засадничі запити, які постали після 24 лютого 2022 р. Чи стане російсько-українська війна екзистенційною для всього демократичного світу? Чи не переможуть з плином часу нові прагматичні версії західної Realpolitik у взаєминах з неоімперською Росією? Залежно від конкретних відповідей на ці доленосні питання-виклики постане та чи інша конфігурація глобального світу, яка визначить обриси новітньої європейської історії» (Сучасна російсько-українська війна, с. 13–14).

Саме питання бути чи не бути стоїть на порядку денному для України в контексті міжцивілізаційного транзиту, який вже йде багато років. «Екзистенційна загроза, якою стала розв'язана Росією війна, ще раз підтвердила, що в Україні була, є і буде потужна українська нація, яка об'єднала переважну більшість етнічних українців, білорусів, євреїв, кримських татар, молдаван, поляків, румунів, росіян, угорців, громадян інших національностей, які мешкають на її території. Водночас, вона зробила неоціненний внесок у становлення української самосвідомості, ототожнивши поняття «Росія» і «війна», «Росія» і «ворог». Адже процеси національного самоусвідомлення та ідентифікація з Батьківщиною для багатьох українців значно пришвидшилися. Це привело до кардинальних змін у площині національної та громадянської ідентичності, які є чи не головним чинником самоорганізації індивідів, об'єднаних належністю до однієї держави як сукупності «ми», що поділяють єдину систему смислів, переконань, уявлень про свою державу, свою країну, своє майбутнє, себе як члена єдиної спільноти, і «вони» – ті, що напали на нас і прагнуть знищити не лише нашу державу, а й саму згадку про Україну» (Поліщук, 2024). Вони ж є пріоритетними цілями для ворога, який ставить за мету знищення української державності, політичної нації та держави України як суб'єкта міжнародних відносин. «Справжня мета путінської «спецоперації» – це ліквідація української державності, підкорення українського народу та знищення підвалин національної ідентичності» (Рафальський, с. 339). У цьому переконані і більшість українців. Згідно з соціопитуваннями 2024 року Київського міжнародного інституту соціології (KMIC), більшість українців вважають, що РФ хоче знищити українську націю або здійснити фізичний геноцид більшості населення. Також більшість у всіх регіонах України розуміють, що Росія не прагне зупинитися у своїх військових діях. 60% громадян вважають, що мета війни РФ – знищення українців (Сприйняття мети Росії у війні).

Національна стійкість українського народу, як основа супротиву російській агресії. Самоусвідомлення та ідентифікація з Батьківщиною стали основною формування національної стійкості українського народу, яка у свою чергу стала стержнем національного супротиву росіянам та дала можливість військово-політичному керівництву України нарешті офіційно сформулювати наприкінці 2024 року «План внутрішньої стійкості України», який складається з десяти пунктів: «Єдність», «Фронт», «Зброя», «Гроші», «Енергетика», «Безпека», «Громади», «Людський капітал», «Культурний суверенітет», «Політика героїв» (План внутрішньої стійкості України).

Всі ці складові є елементами українського соціуму та держави в умовах війни РФ проти України, де також зовнішня підтримка та взаємодія із західними партнерами є складовою та однією із детермінант національної стійкості України. «Для України важливою складовою у розбудові національної системи стійкості є підтримка ЄС та всіх демократичних держав у протистоянні російській збройній агресії. З огляду на стратегічний напрям зовнішньої політики України – важливим є бенчмаркінг

кращих практик стійкості в ЄС та його державах-членах. Важливу роль у посиленні стійкості як України, так і ЄС, відіграють партнерські відносини Україна – ЄС, що побудовані на довірі, співпраці та діалозі; політичне рішення ЄС щодо надання статусу кандидата на вступ; гуманітарна, економічна, військова, фінансова підтримка та участь ЄС у програмах відновлення України» (Герасимчук, 2022).

Отже, для Української держави та українського народу є очевидним той факт, що саме національна стійкість є запорукою майбутньої перемоги. Однак без багатопланової та комплексної зовнішньої підтримки досягнути закінчення війни на вигідних для себе умовах буде важко. Вже на вищому державному рівні відверто говорять, наприклад, про те, що Україна програє війну, якщо США зменшать обсяг допомоги (Зеленський).

Роль євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії. В умовах об'єктивної поточної геополітичної ситуації безальтернативним для України є європейська та євроатлантична інтеграція, а взаємодія із євроатлантичною спільнотою становить взаємовигідний процес. Доцільно також внести певну ясність у цьому дослідженні стосовно використання терміну «євроатлантична спільнота».

Вказане поняття використовується в загальному значенні та означає широке коло суб'єктів міжнародного права, які задіяні в процесі допомоги Україні в протидії російській агресії та її інтеграції в євроатлантичний безпековий простір. Ці терміни також використовуються і на законодавчому рівні. Наприклад, в Указі Президента України, яким була створена Міжнародна робоча група з безпекових питань та євроатлантичної інтеграції України, містяться обидва терміни – «Євроатлантична спільнота» та «Євроатлантичний безпековий простір» (Андрій Єрмак).

Щодо суб'єктів євроатлантичної спільноти, то для цілей цього дослідження до них відносяться: США, як головний драйвер євроатлантичної допомоги Україні, НАТО, як окрема міжнародна структура, країни-НАТО, які надають допомогу на двосторонньому рівні та частина країн тихоокеанського регіону, які входять разом із країнами НАТО в Рамштайн – Японія, Південна Корея, Австралія та Нова Зеландія.

Однак серед авторитетних західних експертних та наукових кіл постійно триває жвава дискусія стосовно спроможності України вести довготривалу екзистенційну війну. «Україна стала тригером прискорення формування нового світопорядку, що у такий спосіб активізувало й дискурс у вітчизняних та західних наукових і експертних колах. Останніми роками дискурс точиться не лише про геостратегічне місце України у сучасному світі, багато в чому зумовлене війною Росії, але й перспектив інтеграції України у майбутній геополітичний простір. Такий стан справ, зокрема, пов'язаний із баченням майбутнього України в новій геополітичній системі. Дискусії точаться довкола здатності України протистояти російській агресії та зберегти у майбутньому державність. Експерти обґрунтовують постійність загроз нацбезпеці України тим, що вона розташована на зламі західної і російської православної цивілізацій» (Політична безпека України).

Важливо зазначити, що постійні дискусії серед західних вчених є результатом іноді полярних точок зору стосовно закінчення війни як серед західних політиків, так і в самому суспільстві. «Загальним висновком із дискусії, що велась останнім часом на сторінках західних політичних періодичних видань, можна вважати те, що стурбованість частини експертного середовища за долю демократії зумовлена не тільки загрозами їй з боку авторитарних режимів, а й загальним станом справ у усередині євроатлантичної цивілізації – активізацією авторитарно орієнтованих сил, нерозв'язаністю суперечностей самого демократичного правління, глобальним характером економічних, соціальних, екологічних, фінансових та інших проблем» (Український соціум).

Трансформація підходів євроатлантичної спільноти щодо підтримки та допомоги Україні. Вже загально визнаним фактом серед більшості країн євроатлантичного простору є визнання мети багаторічної війни РФ проти України – знищення Української держави. «Захід відповів на повномасштабне вторгнення Росії безпрецедентною підтримкою України – як військовою допомогою, так і економічними санкціями проти Москви. Ці дії повністю відповідають принципам міжнародного права» (Євроатлантичне майбутнє України).

Однак вищезгадана відповідь євроатлантичної спільноти пройшла певну еволюцію та парадигмальну зміну підходів. «Хоча масований наступ російських військ, що розпочався 24 лютого, викликав набагато виразніше засудження з боку світової спільноти, ніж анексія Криму та військова інтервенція на Донбасі в 2014–2015 рр., початковий обсяг допомоги Україні з боку США, Великої Британії, країн НАТО та ЄС був явно недостатнім:

– По-перше, на це вплинули занижені стартові оцінки боездатності ЗСУ та рішучості політичного керівництва України чинити організований опір російському вторгненню. Тому перший пакет військової допомоги Україні з боку США та Великої Британії включав переважно ПТРК Javelin, ПЗРК FIM-92 Stinger та інші озброєння, придатні для використання загонами «високотехнологічних партизанів». Іншими словами, військові експерти на Заході припускали, що у разі захоплення більшої

частини або навіть усїєї території України російські війська будуть втягнуті у затяжний внутрішній конфлікт, який за своїм характером нагадував би тривалі війни СРСР та США в Афганістані.

– По-друге, адміністрація США та керівництво НАТО категорично відкидали будь-які натяки на можливість прямого залучення до російсько-українського конфлікту, що також впливало на характер та обсяги військової допомоги Україні. Ситуація почала змінюватися лише внаслідок демонстрації боєздатності ЗСУ, які зуміли зупинити та відкинути російські війська від Києва» (Толстов).

Слід зазначити, що станом на кінець 2024 року здатність України стримувати навалу РФ та її союзників зумовлює шукати євроатлантичних партнерів нову стратегію щодо ролі України євроатлантичному безпековому просторі. За підрахунками деяких західних експертів: «Поразка в Україні вимагатиме від США витратити на оборону протягом наступних п'яти років на 808 мільярдів доларів більше, ніж закладено в бюджеті. Починаючи з 2022 року, навпаки, Конгрес виділив Міністерству оборони 112 мільярдів доларів на допомогу Києву. Це означає, що допомога, надана Україні через Пентагон, становить менше 14 відсотків від того, що коштувало б Вашингтону для захисту Європи від переможної Росії. (Ці 112 мільярдів доларів також здебільшого витрачаються вдома, на вітчизняне виробництво озброєнь). Інакше кажучи, дозволити Росії перемогти Україну коштувало б Сполученим Штатам приблизно в сім разів більше, ніж запобігти російській перемозі. Отже, допомога Україні – це, безумовно, правильне фінансове рішення» (McCusker E.).

Проте політизація теми України на рівні політичних еліт Західних країн, а також невизначеність деяких експертних кіл щодо перспектив війни часто використовується в інформаційному полі як тема для дискусії та спекуляцій. Це в свою чергу негативно впливає на настрої українців щодо підтримки Заходу. «Поширення нарративу про «втому Заходу» є небезпечним, оскільки підриває віру у перемогу і насправді суперечить активній підтримці України низкою країн Заходу. Утім, в умовах, коли росія нарощує своє виробництво і отримує допомогу інших тоталітарних режимів, нинішньої підтримки недостатньо. Крім того, допомога Заходу не завжди надходить вчасно. Наприкінці 2022 року лише 15% українців вважали, що Захід утомлюється від України, його підтримка слабка і що Захід хотів би від України поступок росії. Уже через рік, на початку жовтня 2023 року, частка українців, які в це вірять, досягла 30%, а в лютому 2024 року (тобто зараз) – 44%. Наразі ще все-таки більше тих, хто вірить, що Захід продовжує в міру можливостей підтримувати Україну – 49%, проте цей показник знизився з 76% наприкінці 2022 року» (Динаміка політики Заходу).

Боєздатність ЗСУ, національна стійкість українців, а також реальне розуміння західними ліберальними демократичними режимами тієї загрози, яку несе РФ разом із своїми союзниками, зумовили необхідність кардинальних змін щодо підтримки України. «Для України переростання «гібридної війни» (2014–2021) у класичну криваву конвенційну війну створило пряму загрозу існування національної державності й української ідентичності. Це також породило пряму загрозу євроатлантичній ліберальній спільноті. Внаслідок цього вперше в національній історії України отримано систематичну ресурсну, військово-технічну, інформаційну та морально-політичну підтримку демократичних країн Заходу. Водночас для суспільної думки країн Заходу маємо динамічну ситуацію зміни ставлення до оцінки рівня загроз з боку російського імперіалізму» (Віднянський, Мартинов, 2023).

Масштаб, цільове призначення, розподіл, використання та інші складові допомоги Україні з боку демократичних країн Заходу є предметом досліджень різних суспільно-гуманітарних наук. В офіційних документах та науковій літературі терміни «допомога» та «підтримка» Україні в протидії російській агресії вживаються в широкому значенні та можуть мати різні змістовні відтінки залежно від контексту вживання. Наприклад, у дослідженнях, які стосуються відновлення економіки України можна зустріти таке визначення: «Міжнародна допомога – це сукупність економічних, соціальних та технічних благ, наданих для розвитку певної країни. За нинішніх умов міжнародна допомога – це ресурсна база, яка надається для реконструкції інфраструктури, інституцій, економіки, щоб подолати наслідки війни» (Мединська, Боднарюк & Олійник, 2023).

Також використовуються такі терміни, як «військова допомога», «матеріальна/нематеріальна міжнародна безпекова допомога», «безпекова допомога» тощо (Лойшин, Ясенко, Косарецький & Бойко, 2022). Окремо можуть розглядатися різні аспекти допомоги у тому числі, наприклад, в контексті співробітництва з міжнародними фінансовими інституціями (Дем'янюк, 2023). Деякі дослідники, ґрунтовно проаналізувавши зміст різних понять, пов'язаних із допомогою Україні, дійшли висновку: «Законодавець дає визначення понять «міжнародна технічна допомога», «гуманітарна допомога», «благодійна діяльність». Поняття «військова допомога» на законодавчому рівні відсутнє, але вона розглядається як різновид міжнародної допомоги. За результатами дослідження питання військової допомоги очевидно, що найчастіше остання надається у вигляді МТД, гуманітарної допомоги, рідше як благодійна пожертва» (Горобець, 2024).

Висновки. Отже, поняття «допомога» та «підтримка» можуть використовуватися в різних аспектах, контекстах та значеннях. Однак тривалість російсько-української війни, її екзистенційний

вимір для майбутнього української держави, еволюція підходів до підтримки України з боку євроатлантичної спільноти, а також зміна цивілізаційної парадигми розвитку України, зумовлюють необхідність більш ширше дивитися на онтологічне значення ролі євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії. Вказаний загальний висновок також зумовлений такими чинниками:

1. Традиційна інтерпретація, наприклад, поняття «військової допомоги» чи «фінансової допомоги» не пояснюють та не охоплюють усю масштабність тієї ролі, яку відіграє євроатлантична спільнота у протидії Україні російській агресії. Як було зазначено вище, поняття «допомоги» та «підтримки» у контексті російсько-української війни, розглядається українськими дослідниками, як правило, через призму військової та макроекономічної фінансової допомоги. Однак таке вузьке тлумачення вказаних термінів залишає поза увагою інші напрями взаємодії та співробітництва України із західними країнами, яке з'явилося після 24 лютого 2022 р.

2. Онтологічне значення усієї різноманітності і багатоплановості взаємодії України та євроатлантичного співтовариства охоплює також інші сфери і напрями, які формують якісно нові зв'язки в умовах російсько-української війни. Наприклад, взаємодія учасників формату «Рамштайн» у процесі надання міжнародної допомоги Україні пройшла певну еволюцію від звичайної платформи щодо політичних консультацій до фактичної неоформленої міжнародної коаліції, яка створила можливості для стратегічного переозброєння ЗСУ та зближення зі стандартами НАТО.

3. Екзистенційний характер боротьби, яку веде Україна за своє збереження, також зумовлює необхідність по-іншому дивитися на усі аспекти допомоги, підтримки, взаємодії та співробітництва, які вже сформувалися між Україною та Євроатлантичним співтовариством. Наприклад, підтримка вимушених переселенців із України в ЄС в умовах війни є стратегічним напрямом збереження генофонду української нації. Підтримка ветеранів війни, їх соціальна адаптація, міжнародна волонтерська гуманітарна діяльність, пошук та арешт російських активів у світі для подальшої їх передачі Україні, боротьба із російською пропагандою, міжнародні санкції проти РФ тощо є особливими формами допомоги і підтримки, яку надають Україні євроатлантичні партнери в умовах війни. Теоретичною основою для необхідності більш широкого тлумачення тієї ролі, яку відіграє Євроатлантична спільнота у підтримці України, є зміна цивілізаційної парадигми розвитку України, яка почала відбуватися ще після подій 2014–2015 років та була пришвидшена повномасштабним вторгненням РФ в Україну в лютому 2022 року.

4. Всі фактори, які в традиційному плані асоціюються із підтримкою та допомогою Україні, а також розуміння екзистенційного виміру євроатлантичної допомоги в більш широкому сенсі, дають можливість більш детально зробити концептуалізацію зовнішньої підтримки і національної стійкості, що є запорукою збереження української держави та її інтеграції в євроатлантичний безпековий простір.

Перспективи подальших досліджень наукової проблеми полягають у подальшому вивченні процесу взаємодії держав Євроатлантичної спільноти щодо протидії агресії РФ проти України і еволюція цієї взаємодії впродовж російсько-української війни, вироблення нових підходів до концептуалізації зовнішньої політики України після 24 лютого 2022 р. У цьому контексті доцільно простежити основні аспекти формування міжнародно-правових та політичних позицій держав Євроатлантичної спільноти, а також історичну трансформацію міжнародного військово-політичного співробітництва між Українською державою та вказаними країнами в процесі зміни цивілізаційної парадигми в Україні та поглядів на Заході.

Buzarov A. The existential dimension of the role of the Euro-Atlantic community in Ukraine's counteraction to Russian aggression

The article examines the complexity and multidimensionality of the Euro-Atlantic community's role and support for Ukraine in countering Russian aggression. Ukraine has been at war with Russia for over a decade. The consequences of the Russian invasion are significant for the international security system. Ukraine, as a state, a subject of international relations, and a historical phenomenon, is fighting for its existence. The article's author emphasizes that the Armed Forces of Ukraine and the unity of the Ukrainian nation are the guidelines for our international allies and partners who support and provide assistance. Studying these aspects necessitates a scientific conceptualization of the history of cooperation between Ukraine and the Euro-Atlantic community. It is established that the Russian-Ukrainian war is intercivilizational, with a full-scale invasion lasting almost three years and, therefore, going beyond the average timeframe of modern wars. The article examines the civilizational and existential dimensions of this war, as well as the role of the Euro-Atlantic community in countering Russian aggression. Given the objective

current geopolitical situation, European and Euro-Atlantic integration is the only alternative for Ukraine, and interaction with the Euro-Atlantic community is a mutually beneficial process.

As Russia poses a direct threat to the Euro-Atlantic liberal community, it has received systematic resource, military, technical, informational, moral, and political support from democratic Western countries for the first time in Ukraine's history. In the future, more attention should be paid to conceptualizing external support and national resilience, which will contribute to preserving the Ukrainian state and integrating it into the Euro-Atlantic security space.

Key words: interaction, existential dimension, Euro-Atlantic community, international security, Russian-Ukrainian war, support for democratic countries, countering Russian aggression

Література:

1. Сучасна російсько-українська війна у світлі постколоніалізму / В. А. Смолій, О. В. Ясь // Вісник Національної академії наук України. 2022. № 6. С. 13–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2022_6_3
2. Поліщук Ю. Національна та громадянська ідентичності в Україні в умовах російсько-української війни: константи та зміни // Політичні дослідження. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/PD_7_.pdf
3. Рафальський О. Українська держава. Витоки. Історична еволюція. Сучасність. Монографія. К.: Видавничий дім «АДЕФ-Україна», 2024. С. 339.
4. Сприйняття українцями мети Росії у війні проти України. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1415&page=1>
5. Володимир Зеленський представив План внутрішньої стійкості України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-predstaviv-plan-vnutrishnoyi-stijkosti-u-94505>
6. Герасимчук Т.Ф. Національна стійкість як детермінанта європейської інтеграції України. Науковий журнал «Politicus» № 4, 2022. С. 18–28. DOI. URL: <http://politicus.od.ua/index.php/2022-ukr?id=58>
7. Zelenskyu fears danger if Ukraine loses unity, defeat if US cuts funds, 1,000 days after war began. URL: <https://www.foxnews.com/media/zelenskyu-fears-danger-ukraine-loses-unity-defeat-us-cuts-funds-1000-days-war-began>
8. Андрій Єрмак та Андерс Фог Расмуссен започаткували Міжнародну робочу групу з безпекових питань та євроатлантичної інтеграції України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-ermak-ta-anders-fog-rasmussen-zapochatkuvali-mizhnar-88621>
9. Політична безпека України: проблеми політичного і державного правління. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення: монографія / за ред. чл.-кор. НАН України О. О. Рафальського, чл.-кор. НАН України, О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕнд ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. С. 27.
10. Український соціум: політико-психологічний вимір зміни поколінь: зб. наук. праць. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15 груд. 2023 р. / за ред. Ю. Ж. Шайгородського. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2023. С. 64.
11. Євроатлантичне майбутнє України: шлях до миру та безпеки. Звіт Міжнародної робочої групи з безпекових питань та євроатлантичної інтеграції України. URL: https://president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/27/37/52a021824fa196bc1180d0d8ee96f103_1715679258.pdf
12. Толстов С.В. Екзистенціальний вимір російсько-української війни. URL: <https://ivinas.gov.ua/viinarf-proty-ukrainy/ekzistentsialnyi-vymir-rosiiskoukrainskoi-viiny.html>
13. McCusker E. The Price of Russian Victory. URL: https://www.foreignaffairs.com/ukraine/price-russianvictory?utm_source=PANTHEON_STRIPPED&utm_medium=PANTHEON_STRIPPED&check_logged_in=1
14. Динаміка сприйняття українцями політики Заходу щодо України. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1379&page=1>
15. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2023. С. 258.
16. Мединська Т. В., Боднарюк І. Л., Олійник Н. Р. Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2023. № 73. С. 95. DOI: URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14>
17. Лойшин А.А., Ясенко С.А., Косарецький Є.І., Бойко Р.В. (2022). Сутність ключових понять у сфері міжнародної допомоги, наданої для зміцнення обороноздатності України. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. № 3(76). 2022. С. 55.

18. Дем'янюк О. Б. Міжнародна допомога як вид співробітництва з міжнародними організаціями. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. Вип. 9 (09). С. 36–41. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.9-7> (дата звернення: 19.02.2024).
19. Горобець Н. С. Ключові поняття міжнародної допомоги у сфері безпеки і оборони України. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право: 2024. № 1 (21) : С. 23–24.

References:

1. Smolii V.A., Yas O.V. (2022). Suchasna rosiisko-ukrainska viina u svitli postkolonializmu [Modern Russian-Ukrainian War in the Light of Postcolonialism]. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy*. № 6. S. 13–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2022_6_3 [in Ukrainian].
2. Polishchuk Yu. Natsionalna ta hromadianska identychnosti v Ukraini v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny: konstanty ta zminy [National and Civil Identities in Ukraine in the Context of the Russian-Ukrainian War: Constants and Changes] // *Politychni doslidzhennia*. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/PD_7_.pdf [in Ukrainian].
3. Rafalskyi O. (2024). Ukrainska derzhava. Vytoky. Istorychna evoliutsiia. Suchasnist [Ukrainian state. Origins. Historical evolution. Modernity.]. *Monohrafiia. K. [K] : Vydavnychi dim «ADEF-Ukraina»*. S. 339 [in Ukrainian].
4. Spryiniattia ukraintsiamy mety Rosii u viini proty Ukrainy [Ukrainians' perception of Russia's goal in the war against Ukraine]. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1415&page=1> [in Ukrainian].
5. Volodymyr Zelenskyi predstaviv Plan vnutrishnoi stiihosti Ukrainy [Volodymyr Zelenskyy presented the Internal Resilience Plan of Ukraine.]. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-predstaviv-plan-vnutrishnoyi-stijkosti-u-94505> [in Ukrainian].
6. Herasymchuk T.F. (2022). Natsionalna stiihost yak determinanta yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [National resilience as a determinant of Ukraine's European integration]. *Naukovyi zhurnal «Politicus»* № 4. S. 18–28. URL: <http://politicus.od.ua/index.php/2022-ukr?id=58> [in Ukrainian].
7. Zelenskyy fears danger if Ukraine loses unity, defeat if US cuts funds, 1,000 days after war began. URL: <https://www.foxnews.com/media/zelenskyy-fears-danger-ukraine-loses-unity-defeat-us-cuts-funds-1000-days-war-began> [in Ukrainian].
8. Andrii Yermak ta Anders Fogh Rasmussen zapochatkuvaly Mizhnarodnu robochu hrupu z bezpekovykh pytan ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy [Andriy Yermak and Anders Fogh Rasmussen launched the International Working Group on Security Issues and Euro-Atlantic Integration of Ukraine]. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-ta-anders-fogh-rasmussen-zapochatkuvali-mizhnar-88621>[in Ukrainian].
9. Rafalskyi O.O., Maiboroda O.M. (2023). Politychna bezpeka Ukrainy: problemy politychnoho i derzhavnoho pravlinnia. Prohnozna otsinka, mekhanizmy zabezpechennia [Political Security of Ukraine: Problems of Political and State Government. Predictive assessment, mechanisms of provision] : monohrafiia / za red. chl.-kor. NAN Ukrainy O. O. Rafalskoho, chl.-kor. NAN Ukrainy O. M. Maiborody. Kyiv : IPIEnD im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. S. 27 [in Ukrainian].
10. Ukrainskyi sotsium: polityko-psykholohichni vymir zminy pokolin [Ukrainian Society: Political and Psychological Dimension of Generational Change] (2023) : zb. nauk. prats. Materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 15 hrud. / za red. Yu. Zh. Shaihorodskoho. Instytut politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. Kyiv–Nizhyn [Kyiv–Nizhyn] : Vydavets Lysenko M. M., 2023. S. 64 [in Ukrainian].
11. Yevroatlantychno maibutnie Ukrainy: shliakh do myru ta bezpeky. Zvit Mizhnarodnoi robochoi hrupy z bezpekovykh pytan ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy [Ukraine's Euro-Atlantic Future: The Path to Peace and Security. Report of the International Working Group on Security Issues and Euro-Atlantic Integration of Ukraine]. URL: https://president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/27/37/52a021824fa196bc1180d0d8ee96f103_1715679258.pdf [in Ukrainian].
12. Tolstov S.V. Ekzystentsialnyi vymir rosiisko-ukrainskoi viiny [The existential dimension of the Russian-Ukrainian war]. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekzystentsialnyi-vymir-rosiiskoukrainskoi-viiny.html> [in Ukrainian].
13. McCusker E. The Price of Russian Victory. URL: https://www.foreignaffairs.com/ukraine/price-russian-victory?utm_source=PANTHEON_STRIPPED&utm_medium=PANTHEON_STRIPPED&check_logged_in=1
14. Dynamika spryiniattia ukraintsiamy polityky Zakhodu shchodo Ukrainy [Dynamics of Ukrainians' perception of the West's policy towards Ukraine]. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1379&page=1> [in Ukrainian].

15. Vidnianskyi S., Martynov A. (2023). Rosiisko-ukrainska viina ta mizhnarodne spivtovarystvo [The Russo-Ukrainian War and the International Community] / Vidp. red. V. Smolii. NAN Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy. K. [K]: Instytut istorii Ukrainy. S. 258 [in Ukrainian].
16. Medynska T. V., Bodnariuk I. L. & Oliinyk N. R. (2023). Mizhnarodna dopomoha yak osnova povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [International Aid as the Basis for the Post-War Recovery of Ukraine's Economy]. Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. № 73. S. 95. DOI: URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14> [in Ukrainian].
17. Loishyn A.A., Yasenko S.A., Kosaretskyi Ye.I. & Boiko R.V. (2022). Sutnist kliuchovykh poniat u sferi mizhnarodnoi dopomohy, nadanoi dlia zmitsnennia oboronozdatnosti Ukrainy [The essence of key concepts in the field of international assistance provided to strengthen Ukraine's defense capabilities]. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. № 3(76). S. 55 [in Ukrainian].
18. Demianiuk O. B. (2023). Mizhnarodna dopomoha yak vyd spivrobotnytstva z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy [International assistance as a type of cooperation with international organizations]. Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka. Vyp. 9 (09). S. 36–41. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.9-7> (data zvernennia: 19.02.2024) [in Ukrainian].
19. Horobets N. S. (2024). Kliuchovi poniattia mizhnarodnoi dopomohy u sferi bezpeky i oborony Ukrainy [Key concepts of international assistance in the field of security and defense of Ukraine]. Scientific Bulletin of Sivershchyna. Naukovyi visnyk Sivershchyny. Seriia: Pravo: № 1 (21): S. 23–24 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.12.2024

Стаття рекомендована до друку 27.12.2024